

JUBILEUM

Jubileum docenta Balaše

Dlouholetý člen redakční rady *Právníka* a v období let 1994–2002 také ředitel vydavatelské instituce našeho časopisu *doc. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.*, oslaví 20. dubna šedesáté narozeniny. Ve své vědecké činnosti se jubilant dlouhodobě profiloval jako odborník na mezinárodní právo veřejné s přesahy do problematiky ústavního práva a otázek spojených s ochranou lidských práv; v posledních letech se soustředěně zaměřuje na oblast mezinárodní arbitráže se specializací na mezinárodní obchodní arbitráž.

Vladimír Balaš se narodil v Prostějově, ale středoškolské vzdělání nabyl již v Praze na Gymnáziu Litoměřická, do jehož tehdy ještě zbrusu nové budovy v jižní části proseckého sídliště začal docházet v roce 1974. Po ukončení gymnaziálních studií absolvoval v letech 1978–1982 Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Po absolutoriu práv krátce působil v justiční sféře a také, díky svému jazykovému vybavení, jako tlumočník. Brzy se však rozhodl pro akademickou dráhu a již v roce 1985 zahájil na internacionalistickém oddělení Ústavu státu a práva tehdejší ČSAV další studium jako interní vědecký aspirant. V rámci aspirantury vykonal stáže ve Varšavě (1985) a Moskvě (1987–1988); studium uzavřel v létě 1990 obhajobou disertační práce *Jurisdikční imunita států*, jak o tom *Právník* přinesl zprávu (1991, CXXX, s. 192). Mezitím se *Balaš* stal v závěru roku 1988 odborným, posléze vědeckým pracovníkem ústavu a setrval zde sedmadvacet let. V letech 1990–1991 absolvoval studijní pobyt na *University of Michigan*, kde se věnoval mj. srovnávacímu výzkumu v souvislosti s přípravou nové československé ústavy. Na této univerzitě pobýval ještě v roce 2002 v rámci badatelských aktivit zaměřených na řešení sporů v mezinárodním ekonomickém právu. Když se v roce 1991 vrátil z USA, vybral si *Balaše* tehdejší ředitel ústavu *Viktor Knapp* za svého náměstka. Po třech letech se *Vladimír Balaš* jako ředitel ujal vedení Ústavu státu a práva.

Krátce předtím získala Západočeská univerzita v Plzni za významné podpory Ústavu státu a práva AV ČR akreditaci studijních programů v oboru právo. *Vladimír Balaš* byl v roce 1993 pověřen vedením právě inaugurované Fakulty právnické ZČU a stál v jejím čele do roku 1999. Po letech líčil, jak se svými spolupracovníky s nadšením stavěl instituci usilující být způsobilou konkurovat ostatním právnickým fakultám v republice. Na fakultě vedl do roku 2000 katedru mezinárodního práva. Když plzeňskou fakultu v tomto roce opustil za vydatného přispění těch, kdož ji posléze přivedli do známých potíží, zdálo se, že fakulta překonala většinu dětských nemocí a zájemcům nabízela kromě standardního vzdělávání rovněž osm doktorských studijních programů.

Od roku 2002 je *Vladimír Balaš* činný na katedře mezinárodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Zde se také v roce 2011 habilitoval pro obor mezinárodního práva na základě spisu *Mezinárodní právní ochrana zahraničních investic. Vybrané otázky*.

Hlavní zaměření *Balašovy* vědecké práce se vztahuje k odvětví mezinárodního práva veřejného. Z knižních publikací jsou nejznámější *Kurs mezinárodního ekonomického práva* (1997, 2013) a *Nové mezinárodní dohody na ochranu investic* (2018); obě společně s *Pavlem Šturmou*. Připomeňme, že první z nich obsáhle recenzovala v našem časopisu *Monika Pauknerová* (*Právník*, 1998, CXXXVII, s. 439 a násl.). Mimo to je *Balaš* autorem

řady kratších prací, ať již to jsou kapitoly v rozsáhlejších kolektivních dílech, nebo stati v tuzemských i zahraničních odborných časopisech. Uznání *Balašovým* znalostem v této oblasti se neodrazilo jen v jeho vyžádaných přednáškách na právnických fakultách v Evropě a USA a v jeho členství v národních i mezinárodních institucích, mezi nimiž výběrově uvedme Českou společnost pro mezinárodní právo (jíž od roku 1999 předsedá), *International Law Association* a předsednictví její české pobočky, český výbor *International Association of Legal Sciences*, *Académie Internationale de Droit Comparé*, pominout nelze ani *Balašovo* členství u Stálého arbitrážního soudu v Haagu. *Balašovo* renomé vedlo také k tomu, že si ho náš stát, ale také Slovensko vybraly jako zástupce v některých mezinárodních investičních sporech.

Nejvýznamnější *Balašův* literární výstup v oblasti konstitucionalistické komparatistiky je kniha napsaná společně s *Josefem Blahožem* a *Karlem Klímou* nazvaná *Srovnávací ústavní právo*. Její první vydání z roku 1998 pro *Právníka* recenzoval *Jaroslav Kuba* (1999, CXXXVIII, s. 283 a násl.); dílo se dočkalo již pátého vydání.

V dobách svého pracovního angažmá v Ústavu státu a práva byl *Vladimír Balaš* častým přispěvatelem našeho časopisu. Jeho prvním textem v *Právníku* je stať *Jurisdikční imunita státu v mezinárodním právu* psaná společně s *Monikou Pauknerovou* a *Jiřím Zemánkem* (1988, CXXVII, s. 451 a násl.); toto téma pak *Balaš* rozpracoval v několika dalších statích. V jiných příspěvcích do *Právníka* se zabýval např. mezinárodními aspekty dělení státu, právem na sebeurčení nebo ústavněprávními a mezinárodními aspekty secese. Z oblasti mezinárodního ekonomického práva lze poukázat např. na *Balašovy* stati *Rozhodčí doložky v dvoustranných smlouvách na ochranu investic* (2004, CXLIV, s. 787 a násl.) nebo *Konflikt mezi protichůdnými nebo domněle protichůdnými závazky vyplývajícími z práva ES/EU a mezinárodně právní ochrany investic v souvislosti s poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu* (2011, CL, s. 1 a násl.). Ačkoli si jubilant po roce 2012 vybírá s příspěvky do našeho časopisu delší dovolenou, je stále aktivní jako člen redakční rady *Právníka* zapojující se do recenzního posuzování textů nabízených redakci k uveřejnění. Podnětná jsou i jeho diskusní vystoupení na zasedání redakční rady směřující ke zkvalitnění úrovně časopisu.

Redakce *Právníka* přeje *docentu Vladimíru Balašovi* do dalších let pevné zdraví, štěstí, hodně tvůrčích sil a vůbec všechno dobré.